

Különfélék.

(D) **Az alma és bükkfa rákja.** (Deutsch. Gart. 1880. Hft 2.) Az almafák rákjának oly időben és oly vidéken való fellépte, melyeken fagy nem észleltetett, adott alkalmat Göthe R.-nek azon okok keresésére, melyek a fagyon kívül előidézik a rákot.

Az alma-, körtefán véghez vitt számos tenyésztési és fertőzési kísérlet s azok megfigyelése a következőket eredményezte:

1. Az almafa rákját nem egyedül a fagy, hanem a *Nectria ditissima* Tul. nevű gomba is előidézheti. 2. A rák előidézhető akár az illető gomba conidiumjai, akár pedig askosporai által és pedig akként, hogy a fejlődő fonalak a kéreg sérüléseken vagy nedves időben a lenticellákon át hatolnak be a fába. 3. Ezért a fásérülések rögtön betapasztandók; továbbá 4. a keletkező rákfekélyek, mely az egészséges részbe behatoló metszések és meleg kátránnyal való bekenések által gyógyíthatók. 5. A körtefákon élő *Nectria conidiumjai* az almafán is előidézik a rákot és viszont. 6. Az almafa rákjából kikerült conidiumsejtek a bükk és fürtös juhar kéregrepedéseibe hozva rákot idéznek elő. 7. A bükkfa rákjának askosporai alma- és körtefákon, valamint az almafa rákjának askosporai a bükkcsemetéken rákot idéznek elő; miért is a *Nectria ditissima* Tul. gombát a bükk- és almafa rákjának okozójául kell tekintenünk.

(D.) **Ujabbán ismertté lett feltűnő koru- és nagyságu fák.** (Justh. Bot. Jahrb. VI. évf.) Seidel említi, hogy Hessen nagyhercegség Schimsheim falvában áll egy mezei szil (*Ulmus campestris* L.) melynek következő méretei vannak. A törzs kerülete alul 15·07 m., 1 m. magasságban 13·19 m., 2 m. magasságban 10·38 m. A törzs 3·5 m. magasságig ágatlan. Az ágak, valamint a törzs is üreges, habár a fa igen egészséges, erős s szép koronával bír. Magassága körülbelől 100 m. A fa Seidel számítása szerint 447 éves, de lehet 600 éves is.

A fekete bodza szép példánya van Innerdownie (2004' magas) hegyen Angolországban 1000' magasságban agyagos nyirok talajon. Ugyanis a fa 30' magas, törzse 12' magas. 5' magasságban 2' 10¹/₂" kerületü; 1873-ban, a midőn levágtott, 42 évgyűrűt mutatott. Ennél csak egy magasabb bodzafa ismeretes Irlandban, a mely 50' magas és 2', 4" átmérővel bir.

1878-ban Göppert írta le a „feltámadási hársat“, mely Annaberg községben (Szászkirályságban) van. A hárs (*Tilia grandifolia* Ehrh.) 1519. október 16-án ültetett és így 363 éves. A törzse csak 1 m. magas, ezenfelül igen számos ágakra oszlik s úgy látszik készakarva lett így növesztve. Alsó ágait már 1693-ban támasztották meg, s most 13 kő és 9 faoszlop támogatja állásában. A neve „feltámadási hárs“, azon mondával függ össze, mely szerint a fa gyökerével felfelé ültetett volna be, hogy továbbnövekedése által a hitetleneket Isten hatalmáról és a feltámadás valóságáról meggyőzze.

Göppert említ ezenkívül 3 más hársat Szászországból. Az egyik az augustenburgi vár kertjében áll s 7·35 m. kerülettel s 23 m. magassággal bir. A másik hárs Kaditz falu temetőjében áll s 13 m. kerülettel s 3·5 m. széles üreggel bir, melynek falai kéreggel vannak bevonva. A 3-dik hárs Rammenau helységben van s 1 m. magasságban 12 m. kerülettel bir, s valószínűleg több 1000 évesnél.

Párisi lapok említik, hogy a versaillesi orangeriának „Grand Bourbon“ nevü 445 éves legszebb, legtermékenyebb s legnagyobb narancsfája „elhalt“.

Koch ismerteti a hildesheimi dom rózsáját (*Rosa canina* L.), mely legalább 11 századot élt már át. Átmérője 10" s ágai 20' magas s 30' hosszú területet foglalnak el.

(D) A fák excentrikus vastagodása. Detlefsen E., a fásnövények szárai és gyökereinek excentrikus vastagsági növe-

kedését következőkép magyarázza. (Bot. Ctri-Blatt 1881. VIII. 9. sz.) Az egyenlőtlen vastagsági növekedésnek oka a kéreg egyenlőtlen nyomása, melynek a növekedő szövet ki van téve; a növekedés fokozódása tehát a nyomás apadásának következménye. Azon pontokon ugyanis, a melyeken a kéreg legkevésbé feszül, a fatest legerősebben van kifejlődve. A bélsugarak többé kevésbé az erősebb vastagsági növekedésü részlet felé hajolnak, a legkisebb vastagodásu pontokon pedig függélyesek az évgyűrűkre; ezen tényből azon következtetést vonhatni le, hogy a sejtek növekedésükben az erősebb vastagodásu oldal felé kisebb ellentállásra találnak. A kéreg feszülésének változásait következő okok idézik elő: 1. Ágak és mellékgyökerek fellépte a kiágazásnál a kéreg felüli kisebbedését idézi elő és pedig leginkább azon ponton, a hol a kiágazó rész a legkisebb szöveget képezi, mert itt a kéreg homoruan hajlik. 2. Minden az illető szerv görbülését előidéző nyomás (pl. a szél) emeli a kéregfeszülést a domboru oldalon, a homoru oldalon pedig csökkenti, minélfogva a domboru oldalon a vastagsági növekedés csekélyebb, a homoru oldalon nagyobb.

Változások az erdészeti szolgálat körében. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister az állami erdészethez a következő erdőtiszteket nevezte ki:

I. A kincstári erdők kezeléséhez.

Főerdészekké: Lánczy Gyula kezelő főerdészt, a bustyaházai erdőhivatalhoz;

Hangay Géza erdészt, a ministerium erdészeti osztályához.

Erdészekké: Homolka Lajos rendelkezés alatti erdészt, a gödöllői erdőhivatalhoz;

Lesenyi Ferencz faraktártisztet a szászsebesi erdőhivatalhoz;

Vadas Jenő erdészjelöltet, a soóvári erdőhivatalhoz, és
Briestyánszky Endre erdészjelöltet, a lippai főerdő-
hivatalhoz.

Faraktártisztte: Bartha Gyula erdészjelöltet, a
kolozsvári erdőigazgatóságához.

Erdészjelöltekké: Tavi Gusztáv erdészjelöltet, a
ministerium erdészeti osztályához;

Ritter Károly erdőgyakornokot, a m.-szigeti erdőigaz-
gatóságához;

Janthó Danó János erdőgyakornokot, a szászsebesi
erdőhivatalhoz;

Dömötör Tihám erdőgy., a gödöllői erdőhivatalhoz.

I-só osztályu erdőgyakornokokká a következő
II. oszt. erdőgyakornokokat: Báró Feilitzsch Arthur és
Mayer Lajost a m.-szigeti erdőigazgatóságához;

Aladics Emilt, a lugosi erdőigazgatóságához;

Schuszter Józsefet, a lippai főerdőhivatalhoz;

Mihalesics Miklóst, a zágrábi erdőigazgatóságához;

Eresényi Bélát és Dapsy Frigyes, a kolozsvári erdő-
igazgatóságához;

Lavotha Albert árvai urad. erdőtisztet, az ungvári
főerdőhivatalhoz.

II. osztályu erdőgyakornokokká erdőakadémiát
végzett következő növendékeket: Fülöp Endrét és Jákó
Jenőt a zsarnóczai erdőhivatalhoz;

Kelecsényi Ferenczet, a lippai főerdőhivatalhoz;

Dercsényi Kálmánt, az orsovai erdőhivatalhoz;

Kováts Gézát, a bustyaházai erdőhivatalhoz;

Szentimrey Dánielt, Oberrecht Bélát és Zachar
Istvánt, a máramaros-szigeti erdőigazgatóságához;

Konopka Ferenczet és Ruprecht Antalt, a kolozsvári
erdőigazgatóságához.

II. A királyi erdőfelügyelőséghez.

Alerdőfelügyelőkké: Pető Lajos Bazin városi erdőmestert, a temesvári és Pruzsinszky Károly katasteri erdőbecslőt a debreczeni erdőfelügyelőséghez.

III. A kincstári erdőszámvevőséghez.

Erdőszámvizsgálóvá: Raab János I. osztályu erdőszámintisztet, a besztercebányai erdőigazgatósághoz;

I-ső osztályu erdőszámintisztté: Wolfinau Károly II. oszt. erdőszámintisztet, a lipótújvári főerdőhivatalhoz;

II-od osztályu erdőszámintisztekké a következő III. osztályu erdőszámintiszteket: Ghyczy Lászlót, az orsovai erdőhivatalhoz;

Ladics Nándort, a szászsebesi erdőhivatalhoz, és

Mozolovszky Adolfot, a máramarosszigeti erdőigazgatóságához.

III-ad oszt. erdőszámintisztekké a következő erdőszámgyakornokokat: Szuhár Bélát, a soóvári erdőhivatalhoz;

Wenk Gyulát, az ungvári főerdőhivatalhoz, és

Kováts Eleket, a ministerium erdőszámvevőségéhez.

Erdőszámgyakornokokká erdőakadémiát végzett következő növendékeket: Burdát Jánost, a nagybányai főerdőhivatalhoz;

Diószeghy Lajost, a soóvári erdőhivatalhoz, és

Buchtik Róbertet, az apatini erdőhivatalhoz.

Ugyancsak a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister előléptette:

I. A kincstári erdőszetnél.

I-ső osztályu főerdészszé: Kovács Géza, főerdész, a ministerium erdőszeti osztályában;

I-ső osztályu erdőszekké: Székely Adolf erdész, a lipótújvári főerdőhivatalnál;

Hammer Károly és Lende Ede erdészeket, a soóvári erdőhivatalnál.

II. A királyi erdőfelügyelőségnél.

II. od osztályu alerdőfelügyelővé: Lászlóffy Gábor alerdőfelügyelőt, a besztercebányai erdőfelügyelőségénél.

Áthelyezések. Tóthi Szabó Sándor alerdőfelügyelő a pécsi erdőfelügyelőségtől a besztercebányai, — Dernyei Antal alerdőfelügyelő pedig a besztercebányai erdőfelügyelőségtől a pécsi erdőfelügyelőséghez helyeztetett át.

Nozdroviczky Miklós Esztergom város erdőmestere, ezen állásának megtartása mellett esztergommegyei erdő-tisztté választatott meg.

Magyarosodunk. Kasztner Zsigmond Nándor kir. erdőfelügyelő, vezetéknevét „Keleti“-re; Schiffel Károly m. kir. számv. főerdész saját, valamint Béla, Gusztáv és László kiskoru gyermekei vezetéknevét „Révész“-re, végül Renner Adolf m. kir. erdőakadémiai tanársegéd „Rejtő“-re változtatta. Éljenek!

Erdészeti rendeletek tára.

Körrendelet, valamennyi törvényhatóságnak, közigazgatási bizottságnak és kir. erdőfelügyelőségnek.

27.737. sz. A közigazgatási erdészeti bizottságnak határozatképessége ügyében. A m. kir. belügyminister ural egyetértőleg kiadta a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Kérdés tétetvén az iránt, hogy az 1879. évi XXXI. törvénycikk 27. §-ának az erdészeti bizottságok alakítására vonatkozó rendelkezése miképen értelmezendő, s illetőleg hány bizottsági tagnak jelenléte szükséges ahoz, hogy a bizottság jogérvényes határozatokat hozhasson, a m. kir. belügyminister ural egyetértőleg értesitem a czimet, hogy miután az idézett törvénycikkben valamennyi bizottsági tag jelenlétének szükségessége kimondva nincsen, a bizottság határozatképes, s illetve határozatai még azon esetekben is érvényesek, ha az ülésekről annak egyik vagy másik tagja hiányzik is.

Budapest, 1882. július 27-én.

B. Kemény, s. k.